

SLOVINSKO NA SLOVENSKU

Je to už dobrých pár rokov, čo som si bol zarybáčiť na krásnych potokoch a riekach v Slovinsku. Očarila ma krása Triglavského národného parku, **PRIEZRAČNÉ JAZERÁ**, nad ktorými sa vypínajú zasnežené hory s jedinečným končiarom Triglavu. Prekvapivé množstvo pstruhov a lipňov v Save, Radešici, unikátna Soča... Príroda, rovnako aj rieky a potoky čisté, bez odpadkov. A k tomu všetkému ústretové služby v cestovnom ruchu na veľmi slušnej úrovni, cenovo neprehnané...

Opätovný návrat na Slovensko bol pre mňa skutočným šokom! Rieky plné odpadkov, plastových fliaš, špiny a na najkrajších podhorských úsekoch Váhu pod Tatrami rozostavané vodné elektrárne. Moderní podnikavci sa doslova vrhli nielen

na Váh, ale aj na ostatné naše rieky a dokázali v priebehu pár týždňov zabetónovať, alebo zatrubniť to, čo tu príroda tvorila možno milióny rokov. Efektívne zhodnocujú tzv. hydroenergetický potenciál Slovenska a to dokonca pod zámkou ekologickej energie!

Opäť na slobodu.

Kde sa stala chyba?

Na Orave stovky hodujúcich kormoránov už len dotvárali atmosféru hlúposti, devastácie, neúcty a arogancie a to nielen voči prírode. Namiesto turistického ruchu, služieb a rozumného hospodárenia zostali takmer mŕtve podhorské toky. Uloviť posledné ojedinelé ryby, ktoré tu zostali po opätovnom zarybňovaní bolo veľké umenie, či skôr malý zázrak. Na jeseň hladinu rieky neoživilí žiadne krúžky po pasúcich sa pstruhoch, lipňoch... Neustále sa mi v podvedomí vynárali otázky: Kde sa stala chyba? V čom sme iní? Veď aj slovenská príroda, rieky sú určite rovnako krásne ako tie slovenské. Už som takmer prestával veriť, že sa niekedy v našich podhorských vodách obnoví pôvodný život tak, ako som si ho pamätal zo svojej mladosti, alebo videl v nie príliš vzdialených krajinách...

Návrat života

Prvé konferencie, petície, príklady zo zahraničia, vysvetľovanie a zdôvodňovanie pomýleným ochranárom prírody, že kormorán už rozhodne nepatrí k ohrozeným druhom, že aj ryby si zaslúžia našu ochranu. Boj s betonárskou lobby – tak ten doteraz pripomína boj s veternými mlynmi... Rozumné riešenia sa, žiaľ, presadzujú veľmi ťažko, ale nakoniec predsa prichádzajú aj prvé úspechy. Začala sa prakticky realizovať výnimka na reguláciu množstva kormoránov, vznikli prvé revíry bez privlastnenia si úlovku, aj zvýšené zarybnenie už prinieslo výsledky. Zdá sa, že do našich podhorských vôd sa predsa postupne vracia život...

„Dnes to nebere...“

Spolu so svojimi študentmi rybárstva a priateľmi stojím na brehu Váhu, kúsok pod Bešeňovským mostom. Voda je ➤

Mirova radosť z úlovku.

Matúšov prvý pstruh.

➔ mierne vyššia v porovnaní s bežným stavom, ale priesačne čistá. Poludňajšie slnko vytrvalo žiari, zdá sa, že rybačka bude náročná. Pri rozkladaní prútov

k nám prichádza český rybár, s ktorým sa dávame do reči: „Dnes to nebere, není dobrý čas. Za celý dopolodne jsem měl jenom dva malé pstroužky...“ oznamuje

nám trochu sklamane. To však nepozná „moje vydry“ z rybárskeho krúžku, pomyslí si.

Rýchlo navliekam neoprén a do povolenia wpisujem dátum a číslo revíru. Času na ryby nemáme nazvyš. Za necelé tri hodiny musíme pokračovať ďalej do Svitú. Tu sa o piatej začína porada rozhodcov pred MS LRU v prívlačí, kde budú pomáhať aj naši chalani. Ale ešte predtým som im chcel ukázať, že revíry s režimom bez privlastnenia si úlovku majú skutočne svoje opodstatnenie. Pozitívne príklady z praxe sú predsa vždy najdôležitejšie.

Prvá šesťdesiatka

Slová českého muškára a krátkosť času ma trochu znervóznil, ale keď sa na hladine, kúsok od brehu, objavili prvé krúžky po zbierajúcich rybách, vrátil sa mi pokoj a rozvaha. Je tu miesto len pre jedného, a tak začína najmladší, ale veľmi talentovaný muškár Roman. Radím mu nech si dá aspoň šesťnástku, alebo osemnástku nadväzec, lebo tu môžu byť staré veľké pstruhy. On však tvrdohlavo, možno z lenivosti, necháva štrnástku.

Ani nie na druhý, možno tretí hod sa na hladine objaví pomerne veľký vír. Ryba po záseku okamžite uniká do stredu rieky, prakticky sa nedá zadržať. Roman v zlomku sekundy povoľuje šnúru a začína sa náročný súboj. Jemný nadväzec odoláva prudkým výpadom veľkej ryby. Zdá sa, že to bude kapitálny dúhak. Roman ho zatiaľ s prehľadom zdoláva. Krásne stavaná ryba využíva silné prúdy Váhu, ale nakoniec ju Roman úspešne podoberie. Opatrne ho zbavujeme zradnej mušky, robíme pár fotiek na pamiatku a púšťame späť na slobodu. Ani sme si nevšimli, že sa tu zišlo viacero rybárov, ktorí obdivovali nielen krásny úlovok, ale aj majstrovstvo mladého muškára. Veď šesťdesiatka dúhak sa nechytá každý deň...

Ďalšie krásne pstruhy

Pokračujeme v love. Skúšam vláčič a po chvíli mám prvý záber. Vobler, vo farbe čereble, mi pri nohách berie pstruh potochý, niečo nad štyridsať centimetrov a zanedlho ešte jeden, trochu väčší. Ani ho nestačím zdolať, keď na mňa volá Miro, že má na udici ďalšieho krásneho pstruha dúhového. Vyberám fotoaparát a snažím sa zachytiť okamihy zdolávania tejto jedinečnej ryby. Pstruh robí niekoľko takmer metrových skokov, a tak je hneď jasné, s kým má rybár do činenia. Miro však nestráca rozvahu. Ubiehajú dlhé minúty náročného zdolávania, keď sa na rybe začínajú prejavovať prvé

známky únavy. Zdá sa, že aj Miro má toho už dosť. Vydýchne si až keď ryba končí v podberáku. Ďalší krásny pstruh, do šesťdesiatky mu chýbajú len dva centimetre.

Chalani sú nadšení, teším sa s nimi. Lovíme ďalšie pekné ryby, len Matúšovi sa stále nedarí. Na prívláč nemá zatiaľ žiaden záber. Posielam ho teda vyššie, priamo pod most. Po chvíli už aj on má na udici prvého pstruha potočného. Z jamy pod mostom vytiahne ešte niekoľko bodkovaných krásavcov, väčšia ryba mu po záseku uniká.

Rybár z Mongolska

Postupujem nižšie dolu prúdom, kde loví ešte jeden rybár. Snažím sa ho veľkým oblúkom obísť, aby som mu nepoľalašil ryby. Práve zdoláva pekného pstruha potočného, a tak ma poprosí o pár fotiek s úlovkom. S prekvapením zisťujem, že prišiel k nám až z Mongolska! To, že naši rybári cestujú tisíce kilometrov ďaleko do Mongolska za úlovkami kapitálnych hlavátok – tajmenov je pochopiteľné. Ale čo robí mongolský rybár na Váhu? Nesníva sa mi to náhodou? Dali sme sa do reči a postupne zisťujem, že sa mu na Slovensku veľmi páči, ba aj rýb máme pomerne dosť. Je súčasťou mongolskej reprezentácie na majstrovstvách sveta v prívláči. Sprevádza ho môj dobrý priateľ Peter, ktorý muškári kúsok nižšie po prúde.

Začínam tiež s muškárením

V strede rieky potom s Petrom debaťujeme, spomíname na staré časy. Ale chlapci lovia ďalej. A zdá sa, že s počtom úlovkov im stúpa aj sebavedomie. Začínajú mierne narážky, aby som aj ja konečne ulovil nejakú poriadnu rybu. Darmo som sa bránil, že pre učiteľa je najväčším úspechom a odmenou to, keď sú jeho žiaci lepší. Nastal čas na zmenu.

Rozbalil som teda aj ja muškárku s cieľom uloviť pekného lipňa, ktoré v tomto revíri tiež dosahujú trofejné rozmery. Štrnásťka nadväzec, malá nymfa, hnedozelený krivák a na spodok od Petra záťažovka tučného potočníka. To by malo na lipne platiť. Pomaly začínam brodiť hore do prúdu, keď má Peter záber ďalšieho pstruha potočného. Dnes mi zostáva asi naozaj len úloha fotografa, pomyslí si...

„Francúzska nymfa“ predsa nesklamala

Konečne stojím pevne ukotvený v silnom prúde. Po prsia zabrodený v studenej vode Váhu, ktorá ma príjemne ochladzuje v horúcom popoludní. Asi aj ryby sú na tom podobne a vychutnávajú si poobednú ➔

Konečne nemusím fotiť...

Dobojuvané...

Pstruh jazerný z vyrovnávacej nádrže Bešeňová.

➔ siestu a ležérnu pohodu krásneho dňa. O moje nástrahy prakticky nejavia žiaden záujem. Pritom „francúzska nymfa“ patrí k stopercentným metódam! Ale zdá sa, že nie vždy. Kontrolujem hodiny, pomaly sa blíži čas nášho odchodu. Ešte posledných pár nahodení... Vtom sa mušky pri dne o niečo pevne zachytia. Je tu len rovné štrkové dno, prakticky bez väčších skál, a tak spočiatku nechápem ako je to možné. Skúsím potiahnuť silnejšie, keď sa pomyselné dno dáva do pohybu. Pomaly, rozvážne a ja okamžite viem, že som to s tou štrnástkou nadväzcom trochu prehnal! Dobre som chalanom radil, ale nedali si povedať. A ja som tiež úplne rovnaký – nepoučiteľný. Cítim, že to nebude dlho trvať...

K záberu sa radšej nepriznávam...

Preto sa radšej ani nepriznávam k záberu, len premýšľam, čo to môže byť. Lipieť to rozhodne nebude. Čo teda? Veľký potočák, dúhak, alebo azda hlavátka? Aspoň tak na okamih ju zazrieť! Ryba, akoby čítala moje myšlienky. Konečne zistila, že niečo nie je v poriadku a neuveriteľnou rýchlosťou vyrazila dolu prúdom. Divé skoky odhalili, kto je mojím súperom. Krásny asi sedemdesiatcentimetrový dúhak! Už sa nedal zatajiť.

Takmer vyrovnaný háčik

Veľmi rýchlo som pochopil svoje šance, ale vzdať som to už nemohol. Mal som podobné ryby, ale nikdy nie na štrnástke nadväzci v silnom prúde. Chalani sledovali

Zoznámili sme sa s muškárom z ďalekého Mongolska.

ako za ním striedavo skáčem po skalách a brodím dolu prúdom po celej šírke rieky. Keby som nemal so sebou fotoparát, tak si možno aj zaplávam. Chumáče rias na spodnej záťažovke dávali tušiť, že zanedlho bude definitívne dobojované. Pstruh, akoby vedel čo má robiť. Keď mu nepomáhali vysoké skoky ani prudké potriasanie hlavou, tak v snahe zbaviť sa mušky začal ryť v dne. Udicu som dvíhal do výšky a snažil sa skrátiť vzdialenosť k rybe, ale pstruh si stále držal niekoľkometrový odstup. Takto sme neustále postupovali ďalej a ďalej dolu prúdom. Zospodu, prakticky v poslednej chvíli nabrodil Peter s veľkým podberákom a rybu na druhý pokus podobral. V kútiku veľkej pstružej tlamy bol už takmer vy-

Udicu som dvíhal do výšky a snažil sa skrátiť vzdialenosť k rybe, ale pstruh si stále držal niekoľkometrový odstup. Takto sme neustále postupovali ďalej a ďalej dolu prúdom.

Viac ako štyri kilá ťažký pstruh dúhový zdolaný na jemné muškárske náčinie.

rovnaný miniatúrny háčik lipňovej nymfy, ktorý do poslednej chvíle vydržal. Šesťdesiatosem centimetrov dlhý a viac ako štyri kilá ťažký pstruh! Chalani získali ďalšiu inšpiráciu a ja som konečne nemusel fotiť...

Dôležitá je rovnováha

Revíry bez privlastnenia si úlovku, rovnako aj chránené rybnie oblasti by mali predstavovať prirodzenú súčasť našich vôd. Zanedlho sa tu ryby udomácnia, môžu dorásť slušných ba až trofejných rozmerov a prilákať ďalších hostujúcich rybárov, často aj z cudziny, niekedy dokonca zo vzdialeného Mongolska! Rybárskym organizáciám pribudnú peniaze na ďalšie zarybňovanie, ryby sa tu môžu prirodzene rozmnožovať a migrovať aj do lovných úsekov. Domáci rybári nemusia cestovať za krásnymi úlovkami ďaleko do zahraničia. Dôležité je nájsť rovnováhu medzi lovom rýb a ich ochranou, medzi rybármi, ktorí lovia len pre radosť z lovu a rybármi, ktorí svoj úlovok chcú aj skonzumovať. Veď aj využívanie domácich zdrojov tiež v nemalej miere napomáha pri ochrane a zvelaďovaní našej prírody.

Aj u nás sa dá rozumne hospodáriť...

Nechápem len, prečo sa takéto revíry rodia tak strašne ťažko a prakticky len na základe snahy a úsilia niekoľkých nadšencov, ktorým nie je ľahostajný osud našich vôd. Všetkým im patrí ešte raz veľká vďaka. Dokazujú, že aj na našich vodách sa dá rozumne hospodáriť, že máme jedinečné revíry porovnateľné s najlepšimi európskymi vodami. Samozrejme na Váhu, rovnako aj inde, pretrvávajú problémy s rybožravými predátormi, vodnými elektrárňami, ale, žiaľ, aj s rybármi. Aj medzi nimi sa nájdu takí, ktorí sa stále nedokážu vyrovnáť s myšlienkou, že pekná ryba sa dá pustiť späť na slobodu. Hospodár a rybárska stráž majú tak neustále plné ruky práce.

P. S.: Naša cesta však ešte ani zďaleka neskončila. Na medzinárodných majstrovstvách sveta v love rýb na prívláč sme stretli ďalších zaujímavých ľudí, priateľov, dokonca aj známeho z Mongolska. Zachytili sme si ešte pstruhy a lipne na Poprade a cestou späť jazeráky na Bešeňovskej vyrovnávačke. Chlapci získali nové zaujímavé poznatky, skúsenosti, mohli sa poučiť od skutočných majstrov. Veď slovenskí prívláčiarci dokázali nemožné – získať prvenstvo v jednotlivcoch aj v družstvách! V silnej zahraničnej konkurencii je to neskutočný úspech. Škoda len, že sa športový rybolov u nás neteší takej obľuby, ako napríklad futbal, alebo hokej. Oslavovalo by celé Slovensko... ■

Ing. Jaroslav ŠUBJAK

Takéto pstruhy potočné patria k bežným úlovkom pri muškárení.

Pstruhy dúhové vynikali bojovnosťou a vysokými skokmi pri zdolávaní.

Mongolský prívláčový tím v kompletnej zostave.

